

BEDRIJF & HISTORIE

Nieuwsbrief

Uitgave voor leden en donateurs van de Vereniging Bedrijf & Historie, juli 2019, twaalfde jaargang nummer 1. Redactie Harry L.M. Hendriks.
Email: info@vbh-bedrijfshistorie.nl. Internet: <http://vbh-bedrijfshistorie.nl>

Inhoudsopgave

VBH bijeenkomst Kampen
Geschiedenis spaarbanken
Saan Museum
Nieuwe leden
 Zaans Museum
 DSM
 Gispen Collectie
Agenda VBH

Bijeenkomst SNS Historisch Centrum Kampen op 25 april 2019

Voorzitter Ton de Graaf opende de bijeenkomst. De middag werd vervolgd met een boeiende voordracht door Valentine Kuypers, conservator amateur- en bedrijfsproducties bij het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid. Zij ging in op allerlei aspecten van digitaliseren van audiovisueel materiaal. Daarna gaf Ton de Graaf een presentatie over de geschiedenis van de spaarbanken in Nederland (zie artikel). Vervolgens werden de aanwezigen in twee groepen door het fraaie spaarbankgebouw rondgeleid door Herman Harder en Geraart Westerink. Meer informatie op: SNShistorischcentrum.nl

De zeer geslaagde middag met een grote opkomst werd afgesloten met een drankje en hapje. De voorzitter bedankte gastheer Herman Harder hartelijk voor de aangeboden gastvrijheid.

Geschiedenis Spaarbanken

De eerste spaarbanken in Nederland waren de nutspaarbanken die vanaf 1817 werden opgericht door de plaatselijke departementen van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. De eerste Nutsbanken werden opgericht in Workum en Haarlem. Later werden ook spaarbanken opgericht op initiatief van gemeenten. Een spaarbank is een bank die zich toelegt op het sparen voor klanten, Het gespaarde bedrag werd bijgeschreven op een spaarbankboekje. De spaarbank nam zo min mogelijk risico bij het beleggen van het toevertrouwde geld. De ingelegde gelden werden belegd in staatsleningen, hypotheekleningen en onderhandse leningen aan overheidsinstellingen en bedrijven. In 1881 werd de Rijkspostspaarbank opgericht, die de Nutspaarbanken al spoedig overvleugelde. In 1896 ontstonden de eerste Boerenleen- en Raiffeisenbanken waar men ook spaarrekeningen kon openen. In 1907 stichtten een aantal plaatselijke Nutspaarbanken de Nederlandse Spaarbankbond om hun belangen beter te behartigen, adviezen te geven en om accountantscontrole te kunnen uitvoeren bij de banken.

Nieuwsbrief

Datum : juli 2019

Blad: 2/4

Na 1960 breidden de spaarbanken hun diensten uit door de opening van betaalrekeningen en het verstrekken van persoonlijke leningen en woning-hypotheken, waardoor het verschil met de algemene banken langzamerhand verdween. Mede als gevolg daarvan kwam een fusiebeweging op gang. De Rijkspostspaarbank ging samen met de Post-, Cheque- en Girodienst op in de Postbank, uit de Nutspaarbanken ontstonden uiteindelijk de VSB Bank (in West en Zuidwest Nederland en de SNS Bank (in Noord, Oost en Zuidoost Nederland). De naam VSB Bank werd in 2000 gewijzigd in Fortis Bank Nederland; door de nationalisatie van Fortis in oktober 2008 gingen de Fortis kantoren in Nederland op in ABN AMRO. De SNS Bank bestaat tot op de huidige dag.

Open dag Saan Museum op zondag 15 september 2019

Ook in 2019 opent het Saan Museum haar deuren weer voor het publiek! Dit jaar zijn er slechts twee open dagen, één keer in het voorjaar en één keer in het najaar. Zondag 15 september is de tweede open dag van het Saan Museum in 2019! Er is plezier voor jong en oud te beleven dus kom gezellig langs. U bent tussen 13.00 en 16.00 uur van harte welkom aan de Weesperstraat 78-82 in Diemen. De toegang is zoals altijd gratis.

In het Saan Museum komt de 120-jarige geschiedenis van Koninklijke Saan tot leven. Te zien zijn onder meer historische auto's en kranen, er hangen talloze foto's langs de wanden, oude onderhoudsboeken zijn in te zien en er ligt veel gereedschap van vroeger. Soms worden er rondleidingen gegeven door oud-medewerkers die boeiende verhalen vertellen. En op de werf is het huidige kranenpark te bewonderen.

Het museum is op aanvraag ook voor groepen beschikbaar. Meer informatie vindt u op de website van het Saan Museum.

Nieuwe leden

Het Zaanse Museum

Het Zaanse Museum staat in een van de oudste industriegebieden van Europa, De Zaanstreek. Het museum is in 1998 gebouwd op de Zaanse Schans, waar de eerste fabrieken nog altijd staan: de molens. De collectie is ontstaan vanuit de Zaanlandsche Oudheidkamer, waar de geschiedenis van de Zaanstreek werd verzameld en herbergt inmiddels objecten van vele Zaanse bedrijven.

Wat komt er nu niet uit de Zaanstreek? Verkade (Pladis), Honig (Amylum), Lassie, Duyvis (PepsiCo), Bruynzeel, Forbo Flooring, Artillerie Inrichtingen (Eurometaal), Polak & Schwartz (IFF), Wessanen en Albert Heijn.

Alle vonden hier hun oorsprong of werden groot aan de Zaan.

Nieuwsbrief

Datum : juli 2019

Blad: 3/4

Het hart van het Zaanse Museum wordt gevormd dooreen echte fabriek, de Verkade Experience. Hier wordt een complete bedrijfscollectie getoond in een authentieke setting met draaiende machines. Van boon tot chocoladereep, van meel tot Maria biscuit en van parafine tot gezellig theelichtje. Zo wordt het verhaal verteld van de productie, de marketing en het verhaal van de meisjes van Verkade. Topstukken uit de collectie zijn de originele aquarellen voor de Verkade-albums, die met 35 spaaralbums vanaf 1903 de langst lopende marketingcampagne van Nederland was.

Naast de fabrieken vertelt het Zaanse Museum het verhaal van de rijke historie van de streek, zoals over de walvisvaart, de scheepsbouw en het rijke verenigingsleven. Een grote collectie kleding toont de rijkdom van de goeie burgerij, die kostbare stoffen gebruikten voor de rokken en jakken. Daarnaast laat het museum op de Zaanse Schans ook typisch Zaanse ambachten zien die dienden als toeleveranciers voor de scheepvaart, zoals een vissershuisje uit Jisp, het zeildoek weven in een origineel Wevershuis en een kuiperij voor vaten. In kleding, geïnspireerd op de collectie, tonen vrijwilligers het ambacht in een authentieke setting.

DSM

DSM komt voort uit de in 1902 opgerichte Nederlandse Staatsmijnen. Onder deze naam exploiteerde de Nederlandse Staat een aantal mijnen in Zuid-Limburg. In 1930 werd er op de locatie Geleen de eerste kunstmest geproduceerd, het begin van de Nederlandse kunstmestindustrie en voor DSM het begin van 'het (Petro) chemicals' tijdperk. Nadat in de jaren zestig en zeventig de Limburgse mijnen definitief werden gesloten en in 1973

de naam Nederlandse Staatsmijnen werd gewijzigd in DSM, werd het bedrijf in 1989 geprivatiseerd. Toen begon DSM aan de transformatie van chemisch bedrijf via 'Life Sciences en Materials' naar 'Nutrition, Health & Sustainable Living'. In het jubileumjaar 2002 werd DSM het predikaat 'Koninklijk' verleend.

Bij het DSM-Centraal Archief werken drie personen. De hoofdtaak is het archiveren en beheren van belangrijke documenten, zowel fysiek als digitaal. Dit gaat van het mijnbouw-verleden tot hedendaagse archivalia. DSM heeft een deel van het erfgoed opgeslagen bij externe partijen.

Oudste foto in het Centraal Archief DSM Staatsmijn Wilhelmina, 20 april 1904

DSM & Kunst

DSM heeft ook een van de oudste kunstbedrijfscollecties van Nederland, de DSM Art Collection, beheerd door de Art Curator. Naast kunst bevat deze collectie ook historische werken.

Nieuwsbrief

Datum : juli 2019

Blad: 4/4

Stichting Gispén Collectie

De Stichting Gispén Collectie is in 1986 opgericht door enkele (oud-)medewerkers om de nalatenschap van het bedrijf Gispén veilig te stellen en zorg te dragen voor het uitdragen van dit erfgoed. Het bedrijf Gispén, in 1916 opgericht door W.H. Gispén, is vooral bekend geworden door lampen en meubelen in Modernistische of Functionalistische stijl: sobere ontwerpen zonder versiering, die door het gebruik van geometrische vormen en uitgebalanceerde verhoudingen een geheel eigen esthetiek hadden en geschikt waren voor machinale productie. Bekende voorbeelden zijn de bollampen en stalen buismeubelen, zoals de inmiddels welbekende Fauteuil no. 412, de diagonaalstoel no. 1, de achterpootloze stoel no. 20.

Na de Tweede Wereldoorlog was het bedrijf een van de smaakmakers van Het Goede Wonen, een stichting die tot doel had moderne, lichte meubelen te stimuleren. Inmiddels hadden ontwerpers als Wim Rietveld, André Cordemeyer en Coen de Vries als ontwerpers het stokje van W.H. Gispén overgenomen.

In de loop van de jaren 1960-70 bouwde het bedrijf de productie van woningmeubelen af en richtte zich meer op kantoor- en later projectinrichting.

Vanaf begin 2000 is er weer een kleine designcollectie, waarvoor bijvoorbeeld Richard Hutten, Anke Bernotat, Just Meijer en Mecanoo lampen en meubelen hebben ontworpen.

De Stichting Gispén Collectie vergroot de bekendheid van zowel verleden als heden van Gispén door middel van tentoonstellingen, publicaties, nieuwsbrief, berichten op sociale media en een uitgebreid digitaal archief op de website.

Aansluiting bij de VBH is vooral voortgekomen uit de behoefte aan een netwerk van vergelijkbare organisaties en collega's voor overleg en andere vormen van inspiratie.

Agenda VBH

Widenhorn nodigt VBH-leden en donateurs op vrijdagmiddag 20 september uit in Rhoon t.g.v. het honderdjarig bestaan van het bedrijf.

Op donderdagmiddag 14 november vindt de VBH-najaarsbijeenkomst plaats bij de Heineken Collection in Amsterdam

Voor beide bijeenkomsten voor programma en aanmelding zie de VBH-website.

Bestuur VBH. V.l.n.r. Martin Gerssen, Ronald van der Heijden, Ton de Graaf en Ad Saan